

ΤΕΣΤ ΑΙΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΑΝΟΙΑ ΚΑΙ ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ

Υπόσχεται πρόβλεψη εμφάνισης της νόσου σε ποσοστό 90% μέσα στην προσεχή τριετία

Το νέο τεστ αίματος υπόσχεται έγκαιρη πρόγνωση στον νοητικό εκφυλισμό.

Αμερικανοί επιστήμονες ανακάλυψαν ένα νέο τεστ αίματος, που μπορεί να προβλέψει με ακρίβεια τουλάχιστον 90% κατά πόσο ένας υγιής άνθρωπος θα εμφανίσει ήπια άνοια ή νόσο Αλτσχάιμερ

μέσα στα επόμενα τρία χρόνια.

Το πρώτο

Είναι το πρώτο -υπό δοκιμή ακόμη- τεστ που μπορεί να κάνει τόσο πρώιμη, καθώς επίσης μη επεμβατική, γρήγορη και φθηνή, διάγνωση του κινδύνου, προτού καν εμφανιστούν τα πρώτα συμπτώματα εγκεφαλικού και νοητικού εκφυλισμού. Μένει πάντως το νέο τεστ να επιβεβαιωθεί από άλλες επιστημονικές ομάδες και από μεγαλύτερες κλινικές δοκιμές, έτσι ώστε να μπορεί να μιλήσει κανείς με βεβαιότητα για ιστορικό ορόσημο.

Μέχρι σήμερα έχουν υπάρξει κάποια τεστ ή απεικονιστικές τεχνικές που, με μικρότερη ή μεγαλύτερη επιτυχία, κάνουν διάγνωση της νευροεκφυλιστικής νόσου, η οποία τείνει να εξελιχτεί σε παγκόσμια επιδημία, αλλά κανένα δεν μπορεί να κάνει πρόγνωση -και μάλιστα τόσο πρόωρη- ότι η ασθένεια θα πλήξει κάποιον άνθρωπο.

Οι βιοδείκτες

Οι ερευνητές, με επικεφαλής τον καθηγητή νευρολογίας **Χάουαρντ**

Φεντέροφ του Ιατρικού Κέντρου του Πανεπιστημίου Τζορτζτάουν, ευελπιστούν ότι το νέο προγνωστικό αιματολογικό τεστ θα βοηθήσει, ώστε να ξεκινά έγκαιρα η θεραπεία για άνοια ή Αλτσχάιμερ και έτσι να είναι πιο αποτελεσματική, καθυστερώντας ή και εμποδίζοντας την εμφάνιση των συμπτωμάτων.

Οι βιοχημικοί δείκτες που μετρά το τεστ, είναι δέκα μεταβολίτες (φωσφολιπίδια) στο αίμα, το επίπεδο των οποίων είναι χαμηλότερο στα άτομα που πρόκειται να εμφανίσουν άνοια. Το τεστ -αν επιβεβαιωθεί σε μεγαλύτερες κλινικές δοκιμές- αναμένεται να είναι έτοιμο για χρήση μέσα στην επόμενη διετία, ενώ, σύμφωνα με τους δημιουργούς του, θα διερευνηθούν και άλλες πιθανές διαγνωστικές χρήσεις του.

Τα πειράματα

Η ανάπτυξη του τεστ βασίστηκε στην μελέτη 525 υγιών ατόμων ηλικίας άνω των 70 ετών, που έδιναν δείγματα αίματος κατά τακτά χρονικά διαστήματα επί μία πενταετία. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου 74 άνθρωποι διαγνώστηκαν με ήπια άνοια ή Αλτσχάιμερ. Μέσα από τη συγκριτική ανάλυση των δειγμάτων αίματος, εντοπίστηκαν τελικά οι δέκα βιοδείκτες (λιπίδια), που φαίνεται να αποκαλύπτουν πρόωρα την έναρξη της βλάβης στα εγκεφαλικά κύτταρα.

Η περαιτέρω εφαρμογή του τεστ σε μια δεύτερη ομάδα απέδειξε ότι μπορεί να προβλέψει -με ποσοστό επιτυχίας που φθάνει έως το 96%- αν ένας άνθρωπος θα εμφανίσει άνοια ή Αλτσχάιμερ μέσα στα επόμενα δύο έως τρία χρόνια ή όχι. Οι αμερικανοί ερευνητές ήδη κατέθεσαν αίτηση για τη σχετική πατέντα, καθώς θεωρούν ότι το τεστ μπορεί να έχει ευρεία εφαρμογή μελλοντικά, ενώ δεν αποκλείουν την περαιτέρω βελτίωσή του, ώστε η πρόγνωση να γίνεται πολύ νωρίτερα και από την τριετία, ίσως πριν μια δεκαετία.

Επιπλέον, οι ερευνητές έχουν εντοπίσει τις συναφείς μεταβολές στα γονίδια που συνδέονται με τις αλλαγές στα εν λόγω δέκα λιπίδια – κλειδιά, οπότε, όπως υποστηρίζουν, ανοίγει ένα νέο «παράθυρο», τόσο για την ακόμη πιο έγκαιρη πρόγνωση (πριν μια

εικοσαετία), όσο και για τη θεραπεία της νόσου με γονιδιακά φάρμακα. Η μελέτη δημοσιεύεται στην επιθεώρηση «που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο ιατρικό περιοδικό «Nature Medicine».

Αναζητούν την αιτία

Προς το παρόν, οι επιστήμονες δεν είναι βέβαιοι γιατί τα συγκεκριμένα λιπίδια μεταβάλλονται στον εγκέφαλο των ασθενών, αλλά οι εν λόγω μεταβολίτες, μεταξύ άλλων, παίζουν ζωτικό ρόλο στη διατήρηση των κυτταρικών μεμβρανών γύρω από τους νευρώνες οπότε είναι πιθανό πως η μεταβολή του επιπέδου τους αντανακλά έγκαιρα την έναρξη της «σιωπηλής» βλάβης των εγκεφαλικών κυττάρων.

Από άνοια πάσχουν περίπου 44 εκατ. άνθρωποι παγκοσμίως και από τη νόσο Αλτσχάιμερ (τη πιο σοβαρή μορφή άνοιας) περίπου 36 εκατομμύρια, ενώ, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ο αριθμός τους σχεδόν θα τριπλασιαστεί στα 115 εκατ. έως το 2050. Η νόσος -που χαρακτηρίζεται από τη συσσώρευση τοξικών πρωτεϊνών (όπως το αμυλοειδές) και τη δημιουργία «πλακών»- αρχίζει να δρα «ύπουλα» στον εγκέφαλο καταστρέφοντας τα εγκεφαλικά κύτταρα, τους νευρώνες, τουλάχιστον μία δεκαετία πριν την εμφάνιση των πρώτων συμπτωμάτων, όπως η σταδιακή απώλεια της μνήμης.

Οι θεραπείες

Προς το παρόν, οι υπάρχουσες θεραπείες μπορούν μόνο να επιβραδύνουν την εμφάνιση των συμπτωμάτων, όμως δεν έχει βρεθεί κανένα φάρμακο που να «φρενάρει» πραγματικά την εξέλιξη της νόσου. Μια πιθανή αιτία είναι ότι η φαρμακευτική θεραπεία -λόγω ανυπαρξίας συμπτωμάτων- ξεκινά με καθυστέρηση, όταν πια η βλάβη στον εγκέφαλο έχει προχωρήσει αρκετά. Γι' αυτό θεωρείται πολύ σημαντικό να βρεθούν τεστ έγκαιρης διάγνωσης εκείνων των ανθρώπων που ανήκουν στην ομάδα υψηλού κινδύνου.

Όμως ένα ζήτημα βιοηθικής φύσης που μπορεί να προκύψει, σύμφωνα με ορισμένους επιστήμονες, είναι κατά πόσο είναι ορθό να μαθαίνουν, τόσα χρόνια νωρίτερα, οι υποψήφιοι ασθενείς του Αλτσχάιμερ τι τους περιμένει, ιδίως αν στο μεταξύ δεν έχει

βρεθεί μια αξιόπιστη θεραπεία. Ο αντίλογος είναι ότι «η γνώση είναι δύναμη» και ότι έτσι οι μελλοντικοί ασθενείς θα προετοιμάζονται κατάλληλα με σωστή διατροφή, σωματική και νοητική άσκηση, φαρμακοθεραπεία κτλ.

Πηγή/φωτό: Το Βήμα